Μέγαν μάρτυρα ἡ Ἐκκλησία, μέγαν ἥρωα τὸ ἔθνος σύμπαν,
τὸν τῆς Σμύρνης ὑμνοῦμεν Χρυσόστομον.
Καὶ γὰρ γενναίως ἀθλήσας ὑπέμεινεν
ὑπὲρ πατρίδος καὶ πίστεως θάνατον…»

(Ἀπολυτίκιον)

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ὁμολογουμένως αἱμάσσει ἡ καρδιά τῶν ἀνθρώπων ἀπό τίς θλιβερές μνῆμες τῶν μαρτύρων τῆς Μικρασιατικῆς τραγωδίας **πρίν ἀπό 99 χρόνια**. Ζοῦσαν στίς πατρίδες τους φιλήσυχοι Ἕλληνες, μέ ρίζες ἀπό τούς ἀρχαίους σοφούς, ἀπόγονοι τῶν μεγάλων φιλοσόφων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ὑποκλίνεται ἡ μετέπειτα φιλοσοφική σκέψη. Οἱ ρίζες τους μπολιάστηκαν ἁρμονικά μέ τήν ἁγία βιοτή καί θεολογική σκέψη τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως τῶν Καππαδοκῶν Πατέρων, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ὑποκλίνεται εὐλαβικά ὅλη ἡ μετέπειτα θεολογική παιδεία, ἀναγνωρίζοντας ταπεινά ὅτι οἱ Καππαδόκες τά εἶπαν ὅλα, καί ὅ, τι λέγεται μετά εἶναι ἁπλά σχολιασμός.

Οἱ Νεότουρκοι, μέ ὑποδείξεις ξένων στρατιωτικῶν συμβούλων, ἔθεσαν **στόχο** τήν **ἀπομάκρυνση τῶν Ἑλλήνων ἀπό τά παράλια.** Ἔτσι ξεκίνησε ὁ **διωγμός** ἀπό τό 1914, πού ἀπέβη **ἐπιζήμιος** γιά τήν **τουρκική οἰκονομία**, δεδομένου ὅτι οἱ **Ἕλληνες ἦσαν ἐργατικοί καί παραγωγικοί**. Συνεχεῖς ὑποκινήσεις ξένων καί δικά μας λάθη ἔφεραν τήν **καταστροφή τοῦ 1922**. Τά χώματα βάφτηκαν κόκκινα ἀπό τό αἷμα τῶν Νεομαρτύρων τῆς Ἰωνίας. Κορυφαῖοι Μάρτυρες οἱ Ἱεράρχες, οἱ Ἱερεῖς καί ὁ πιστός λαός. Στεκόμαστε ἰδιαίτερα στόν **Μητροπολίτη τῆς Σμύρνης Χρυσόστομο**, ἡ θυσία τοῦ ὁποίου ἔχει

συγκινήσει ὁλόκληρη τήν οἰκουμένη. Ἔχουν γραφεῖ ἄπειρες σελῖδες γιά τόν μεγάλο Ἱεράρχη.

Τό μεγαλεῖο τοῦ Ἐθνοϊερομάρτυρος Χρυσοστόμου ἔγκειται στό γεγονός ὅτι **μποροῦσε νά ἀποφύγει τό μαρτύριο**, γνωρίζοντας ἀσφαλῶς τίς ἐναντίον του διαθέσεις. Ὡς ὑπεύθυνος Ποιμενάρχης εἶχε ἐνημερώσει τίς εὐρωπαϊκές αὐλές γιά τά δεινά τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Εἶχε ἀναφερθεῖ ἐπανειλημμένα στά «*Τάγματα ἐργασίας*», ὅπου ὁ ἀνδρικός πληθυσμός ἀφανιζόταν, ἐνῶ τά γυναικόπαιδα γίνονταν εὔκολη λεία στίς ποικίλες ὀρέξεις τῶν ἀγρίων.

Ὁ Χρυσόστομος δέν ἦταν ἀφελής· γνώριζε ὅτι θά ὑφίστατο βασανισμό καί βέβαιο θάνατο. **Ὁ Νουρεντίν τόν παρέδωσε στόν ἀφιονισμένο ὄχλο.** Τοῦ ἔβγαλαν τά μάτια, τοῦ ἀπέσπασαν τά νύχια, τοῦ ξερίζωσαν τή γενειάδα, τοῦ ἔσχισαν τά ροῦχα, τοῦ κομμάτιασαν τή γλώσσα καί στή συνέχεια τοῦ ἔδεσαν χέρια καί πόδια σέ τέσσερα ἄλογα, τῶν ὁποίων οἱ ἀναβάτες τά κατηύθυναν σέ διαφορετικές κατευθύνσεις, μέ συνέπεια τόν διαμελισμό του, ἐνῶ ὁ τουρκικός ὄχλος ἐπευφημοῦσε. Καί αὐτά δέν τά λέμε ἐμεῖς· τά ἔγραψε ἡ ἐφημερίδα τῆς Ἀμερικῆς (29-10-1922). **Δέν βρέθηκε οὔτε τμῆμα ἀπό τό ἅγιο σῶμα του**. Ἔγινε αἰώνιο σύμβολο θυσίας καί ποιμαντικῆς εὐθύνης. Ἐφάρμοσε τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ στόν Ἄγγελο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης: «*Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς*» (Ἀποκ. 2, 10). Ὅμοια φρικτά μαρτύρια ὑπέστησαν οἱ Μητροπολῖτες Γρηγόριος Κυδωνιῶν, Ἀμβρόσιος Μοσχονησίων, Προκόπιος Ἰκονίου, Εὐθύμιος Ζήλων· ἐπίσης τέσσερις ἑκατοντάδες ἄλλων Κληρικῶν καί μισό ἑκατομμύριο λαοῦ.

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί,

Ἡ σφαγή τῶν ἀδελφῶν μας τῆς Ἰωνίας καί ὁ ξεριζωμός ἑκατοντάδων χιλιάδων Ἑλλήνων ὑπῆρξε μαύρη σελίδα στήν παγκόσμια ἱστορία. Σήμερα τούς ἐνθυμούμεθα εὐλαβικά καί τελοῦμε ἱκετευτικά Θεία Λειτουργία στήν ἁγία μνήμη τους. Παραβλέπουμε μέ θλίψη δηλώσεις, πού θέλουν νά μειώσουν τήν ἀξία τῆς θυσίας τους. Κάποιος ἀνιστόρητος ἰσχυρίστηκε ὅτι τή Σμύρνη δέν τήν ἔκαψαν οἱ ἄγριοι Ἀσιάτες ἀλλά οἱ κατατρεγμένοι Ἕλληνες!

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅρισε τόν ἑορτασμό τους τήν **Κυριακή πρό τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.** Σήκωσαν τό σταυρό τῆς ὀδύνης, ὡς ἀκλόνητο στήριγμα καί πηγή ἔμπνευσης τοῦ ἡρωϊσμοῦ τους **Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἰωνίας καί τοῦ Πόντου** διατήρησαν τή φλόγα τῆς πίστης, τά ἑλληνικά ἤθη καί ἔθιμα καί ὑπῆρξαν **φορεῖς πολιτισμοῦ**, τόν ὁποῖο μετέφεραν στόν ἐθνικό κορμό. Σέ κονσερβοκούτια φύτεψαν τά βασιλικά τους, ποτίζοντάς τα μέ τά δάκρυά τους. Σήμερα καμαρώνουμε
τά παιδιά καί ἐγγόνια τους νά κρατᾶνε περήφανα τά λάβαρα τῶν Συλλόγων τους καί ἀναφωνοῦμε: **Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν Νεομαρτύρων.** Καλή πρόοδο στούς ἀπογόνους τῶν ἡρώων τῆς Ἰωνίας, τοῦ Πόντου καί σέ ὅλους τούς εὐσεβεῖς χριστιανούς.

Μέ πατρικά αἰσθήματα προσεύχομαι καί εὐλογῶ τό θεοφιλές ποίμνιό μου. Παρακαλῶ τόν Δωρεοδότη Κύριο καί Θεό γιά τούς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἀδελφούς Μικρασιάτες, γιά τούς νέους μας καί τούς διδασκάλους τους, οἱ ὁποῖοι ξεκινοῦν αὔριο τό νέο σχολικό ἔτος, καί εὔχομαι νά ἔχουν μία γόνιμη σχολική χρονιά. Ἐπίσης, γιά

τούς γέροντες, γιά τούς ἀγωνιστές οἰκογενειάρχες καί τούς ἀνέργους, ἀστέγους καί ἀσθενεῖς συνανθρώπους μας, γιατί στό πρόσωπο τοῦ καθενός συναντᾶμε τόν Σωτῆρα Κύριό μας, τόν ἐνδοξαζόμενο εἰς τούς ἀπεράντους αἰώνας. Ἀμήν._

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

+ Ὁ Νικαίας Ἀ λ έ ξ ι ος